

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Decentralisering positivt för tillväxt och BNP visar schweizisk undersökning
 - Framtidens näringspolitik behöver bli mer lokalt och globalt anpassad sägs i svensk rapport
 - Nordiskt samarbete inom landsbygdsutveckling
 - ”Allt som krävs för att en stad ska kunna leva och må bra kommer från landsbygden” – riksdagsman Nylund under riksdagens remissdebatt om landsbygdspolitiska redogörelsen
 - Metoden *Cross-Cultural Analysis for Learning* finns nu i bokform
 - Hälsomotion ger idrotten nya möjligheter på landsbygden – minister Wallin i tidskriften LoA
 - Läs även detta: *Skjuts framåt för svenska landsbygden – lättare att bygga i sjönära glesbygden *Fenomenet Juthbackamarknaden blir akademisk kurs *Konsten tar sig ut i byarna i Mellersta Österbotten *Riksdagsman Mats Nylund ny ordförande för SveT
-

DECENTRALISERING POSITIVT FÖR TILLVÄXT OCH BNP VISAR SCHWEIZISK UNDERSÖKNING

Länder, vars regioner har mycket makt och ansvar vad gäller beskattning, lagstiftning och utbildning, klarar sig bättre genom den finansiella krisen än länder där den huvudsakliga makten finns i huvudstäderna. Det här visar en schweizisk undersökning, *Impact of decentralisation on economic growth*, som mätt effekten av decentralisering i 26 olika länder i Europa. I studien, som lanserades i Bryssel 18.5, ingick EU:s medlemsländer (förutom Malta, Luxemburg, Slovenien och Cypern som exkluderats för att de är för små) samt Norge, Kroatien och Schweiz. De schweiziska författarna har mätt effekten av decentralisering, men också kvalitén på undervisningen och hur stor innovationsnivån i länderna är, och vad detta betytt för tillväxten. ”Centralisering förhindrar länders utveckling, på bekostnad av dess invånare”, sade Assembly of Regions’ (AER:s) ordförande Klaus Klipp vid presentationen i Bryssel. Studieförfattarna utgick från en rad olika kriterier, såsom huruvida tjänstemän är statligt anställda eller jobbar i kommunens eller regionens regi, skillnaden på framgångar för universitet där studieinriktningar och strategier skissats och beslutats om på regional nivå med mer statligt styrda lärosäten, dagispolicy, samt resultatet av att huvudstäder delegerat ut beskattningsfrågor till landsändarna. Slutsatsen var en klar seger för dem som starkast förespråkar subsidiaritetsprincipen, alltså tanken om att alla beslut ska fattas på lägsta möjliga nivå, allra närmast dem beslutet berör. Subsidiaritetsprincipen omhuldas i teorin av EU i sin helhet (fördrag och regelverk), men i praktiken står gamla styresindelningar i de olika medlemsländerna ofta fast. Studien visar att decentralisering har positiv effekt på tillväxt och BNP. För de fortsättningsvis mycket centraliserade länderna i det gamla Östeuropa, som haft stor tillväxt på senare år, kunde de ha haft en ännu större tillväxt om regioner och kommuner tilldelats mer av besluts- och planeringsmakten under samma tid. När regionerna får

bestämma om universitetsinriktningar, är resultaten vad gäller utdelade patent stor. En region kan överblicka vilken näringslivsinriktning som är den ledande i trakten och binda samman lärosätena med näringslivet i regionen. Enligt Klaus Kipp är regionala politiker närmare sina väljare och brukar vara mera handfasta och konkreta i att hitta lösningar för just dem. Huvudförfattaren Urs Muller uppgav att studien främst skall finnas till hands som underlag för regioner och kommuner som länge velat förhandla till sig mer makt från sina regeringar, men inte haft de goda argumenten. *Uppgifterna är från Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (9/2009).*

FRAMTIDENS NÄRINGSPOLITIK BEHÖVER BLI MER LOKALT OCH GLOBALT ANPASSAD SÄGS I SVENSK RAPPORT

Entreprenörer och innovatörer ställs i samma situation när näringslivet i stort och företagen specifikt, blir aktörer på en global marknad. Men både entreprenörer och innovatörer är starkt beroende av lokala och globala nätverk, samt av ett socialt kapital som växer fram lokalt. Därför behöver framtidens näringspolitik bli mer lokalt och globalt anpassad, snarare än nationellt orienterad menar professorerna Bengt Johannisson och Anders Lundström, två av dem som står bakom det svenska Globaliseringsrådets 34:e underlagsrapport *The Role of SMEs and Entrepreneurship in a Globalised Economy*. Enligt professorerna handlar kunskapssamhällets framväxt till stor del om att skapa lokalt starka miljöer som kan bli globalt konkurrenskraftiga. Det är också i sådana här miljöer som entreprenörer och innovatörer växer fram, och därför behövs på sikt likartade villkor och regler mellan länder för att starta och driva företag. Men lokal och global kompetens måste även samordnas med de nationella kraven, regionens förutsättningar och den lokala platsens unika förutsättningar, vilket görs bäst på en regional arena. *Uppgifterna är från Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (9/2009). Rapporten finns på svenska regeringens hemsida under webbadressen <http://www.regeringen.se/content/1/c6/12/58/93/d614cc47.pdf>.*

NORDISKT SAMARBETE INOM LANDSBYGDSPOLITIK

Nordiska ministerrådet godkände i september 2008 det nordiska regionpolitiska samarbetsprogrammet för åren 2009-2012. I samband med programmet bildades fyra arbetsgrupper kring olika ämnesområden, vilka är erfarenhetsutbyte och utveckling av kompetensen inom städernas samt landsbygdens utveckling, globalisering och gränsöverskridande samarbete, samt tredje generationens regionpolitik. Arbetsgruppen för landsbygdspolitiken började sin verksamhet i början av det här året. Dess centrala uppgift är att utbyta erfarenheter och öka kompetensnivån i frågor som påverkar landsbygdspolitiken och tillväxt i nordisk kontext. Arbetsgruppen fungerar även som styrgrupp för projektet *Framtidens landsbygd*, inom vilket man arrangerar nordiska landsbygdspolitiska seminarier, samt gör utredningar gemensamt om centrala beprövade teman. Som grund görs en utredning över de nordiska ländernas olika praxis och arbetssätt för utveckling av landsbygden. Det första seminariet som arrangerades inom projektet, hölls i maj i Steinkjer, mellersta Norge med över 20 deltagare från olika nordiska länder. Seminariet hölls i samband med det norska nationella landsbygdspolitiska seminariet, vilket byggdes upp kring det nationella lokala utvecklingsprogrammet. Det nordiska landsbygdspolitiska seminariets ämnen var organiserandet av den kommersiella och offentliga servicen, samt ”Green-Growth” som bl.a. har att göra med utvecklingspotentialen för bioenergin, naturen och kulturen. Vidare presenterade Ole Damsgaard från Nordregio (Nordic Centre for Spatial Development) kort de nordiska ländernas landsbygdspolitiska strategier och praxis. I Norden framträder likartade utmaningar, vilka bemöts med olika tillvägagångssätt. Damsgaard höll Finlands landsbygdspolitiska modell som innovativ och sade att den internationellt förts fram som bästa praxis. Som god

praxis i att främja närbutikernas livskraft presenterades det norska Merkur-programmet (www.merkur-programmet.no), vilket stöder landsbygdens små matbutiker. Programmets mål är att säkra närbutikernas existens, underlätta att ett ordentligt serviceutbud upprätthålls och öka människornas kunskap om närbutikernas betydelse. Följande seminarium hålls nästa år. Då är planerna att man samlas i Finland för att ventilera nordiska utvecklingsfrågor för landsbygden. Mer info om seminariet finns inom kort på Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps (YTR:s) hemsida www.maaseutupolitiikka.fi. Uppgifterna är översatt från en något längre text på finska som ingår i nästa nummer (2/2009) av Liiteri – Nyheter från en levande landsbygd.

"ALLT SOM KRÄVS FÖR ATT EN STAD SKA KUNNA LEVA OCH MÅ BRA KOMMER FRÅN LANDSBYGDEN" – RIKSDAGSMAN NYLUND UNDER RIKSDAGENS REMISSDEBATT OM LANDSBYGDSPOLITISKA REDOGÖRELSEN

Riksdagen har hållit remissdebatt (27.5) om statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse, som är regeringens landsbygdspolitiska linjedragning ända fram till år 2020. Här nere följer utdrag ur riksdagsman Mats Nylunds tal (Sfp:s gruppanförande): *"I Finland vet vi att städerna och landsbygden kompletterar varandra, vi vet att en stad aldrig kan leva utan sin landsbygd och att landsbygden är beroende av sitt centrum. Allt som krävs för att en stad ska kunna leva och må bra kommer från landsbygden: vattnet, maten, virket och energin liksom gruset, biomassan och grönskan och alla andra råvaror. Alla framgångsrika städer, alla framgångsrika kulturer genom historien har alltid omgett av livskraftig landsbygd som tillgodosett städerna med resurser. Statsrådet vet det här och den landsbygdspolitiska redogörelsen visar hur bred landsbygdspolitiken är. Den lyfter väl fram den centrala roll som landsbygden och landsbygdspolitiken kommer att spela när de globala utmaningarna, till exempel säkrandet av tillgången till rent vatten, ren mat samt klimatvänlig och förnyelsebar energi, ska mötas. Svenska riksdagsgruppen framhåller att en livskraftig landsbygd och en aktiv landsbygdspolitik är en förutsättning för ett livskraftigt Finland. En livskraftig landsbygd upprätthålls endast om grundförutsättningarna för boende på landsbygden, det vill säga en tryggad och fungerande basservice samt goda trafik- och kommunikationsförbindelser, finns. Svenska riksdagsgruppen betonar behovet av grundläggande service på landsbygden. Utan kommunal och annan service, utan butiker och banker är det svårt att hålla landsbygden levande. Här har också staten ett stort ansvar när man ser över sina verksamhetsformer. Samservicebyråer är ett väl fungerande koncept där invånarna kan ta kontakt med både kommunen och statliga serviceinstanser på ett och samma ställe. Tillgången på service kan också vara en framtidsfaktor. Att till exempel skolan finns kvar i närmiljön lockar och kan både bidra till att hålla kvar invånare och locka nya." ... "För att förbättra beredningen av ärenden som rör landets svenskspråkiga är det motiverat att bilda en samarbetsregion för de svenskspråkiga landskapen som motsvarar ALKU-projektets modell för samarbetsregioner. De tvåspråkiga TE-centralernas praktiskt orienterade samarbete i frågor som rör svenskspråkiga fortsätter och utvecklas ytterligare i anslutning till reformen av regionalförvaltningen. Dessutom finns det behov av ett samarbetsforum för svenskspråkiga förvaltnings- och medborgarorganisationer som har till uppgift att bereda landsbygdsutvecklingen i svenskspråkiga områden."* Talmanskonferensens förslag, om att ärendet förs till jord- och skogsbruksutskottet så att andra specialutskott kan ge utlåtande senast 9.10.2009, godkändes. Landsbygdspolitiska diskussionen i riksdagen finns på [http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw/trip?\\${APPL}=utpptk&\\${BASE}=faktautpPTK&\\${THWIDS}=0.45/1243457505_147445&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw/trip?${APPL}=utpptk&${BASE}=faktautpPTK&${THWIDS}=0.45/1243457505_147445&${TRIPPIFE}=PDF.pdf).

METODEN CROSS-CULTURAL ANALYSIS FOR LEARNING FINNS NU I BOKFORM
Det europeiska nätverket för lokala utvecklingsgrupper, *the European Network for Local*

*Development Teams (ENLDT) har kommit ut med handboken *Cross-Cultural Analysis for Learning*. Ett stort antal lokala utvecklare har deltagit i utvecklandet och utarbetandet av innehållet och användbarheten av metoden *Cross-Cultural Analysis for Learning* (CCAL) vid i huvudsak sex olika ENLDT-möten. Förutom de nationella grupperna i Finland, Holland, Irland, Sverige och Tyskland, har även personer från Estland, Ungern och Storbritannien visat intresse i det växande nätverket och dess aktivitet. Den svenska gruppen fick ansvaret för att utveckla och forma CCAL, vilket nu alltså har resulterat i en handbok. Uppgifterna är bl.a. från handboken som finns (på engelska) att läsas som länk under webbadressen <http://www.glesbygdsverket.se/site/default.aspx?id=10291>. I Finland kan boken beställas av landsbygdsprofessor Erland Eklund på e-mailadress erland.eklund@abo.fi. Ingen kostnad uppbärs för handboken.*

ENLDT, som är förankrad i Leader och dess lokala aktionsgrupper, består av grupper som arbetar med landsbygdens utveckling. Varje grupp utgörs av forskare, folkvalda representanter, praktiker och aktivister inom lokal utveckling. Det centrala är att insamla praktisk kunskap om lokala utvecklingsprocesser i Europa, utgående från utvecklingen inom politiska och socio-ekonomiska sammanhang i EU och global ekonomisk förändring. Informationen leder till förbättrad praxis, bättre överförbarhet för strategi och praxis på nationsnivå och till mer effektiva policy-anvisningar. Huvudmetoden för att fullfölja dessa ambitioner, är CCAL, ett verktyg som utvecklats och testats under planeringsmöten för ENLDT. CCAL är ett tillvägagångssätt, som utformats för att systematisera kulturella gränsöverskridande analyser av lokala utvecklingsinitiativ. Den är anpassad för praktiker, vilka är inbjudna att sätta i gång eller delta i processen. De här personerna har praktisk kunskap i lokal utveckling och de kan ge information i specifika projekt för analysering. Forskarna deltar i analyserna på två sätt. De är ansvariga för själva metoden och för att ge information om landsbygdsutveckling, teorier, metoder o.s.v., vilket behövs för praktikerna/CCAL-processen.

HÄLSOMOTION GER IDROTTEN NYA MÖJLIGHETER PÅ LANDSBYGDEN – MINISTER WALLIN I TIDSKRIFTEN LoA

Landsbygden är i förändring. I dag kräver vi andra saker än förut för att hålla den levande – infrastruktur, närservice, hälsovård, idrottsrörelse, näringslivssatsningar, bredband, havsnära boende och täckande skolnät. "Är då levande landsbygd också en förutsättning för en trogen idrottsrörelse med levande talkoanda?" Oberoende stad eller landsbygd täcker idrotts- och motionsvärlden alla samhällssektorer. Det finns i sig ingen komplicerad relation mellan landsbygd och idrott, för de gagnar båda varandra. I många fall besöker även s.k. mindre idrottsintresserade olika idrottsevenemang, kanske inte ens för själva evenemanget, utan för att visa sitt stöd, träffa bekanta och vänner. Det blir byns sammankomster. Det är lättare att få ihop frivilliga krafter på landsbygden, trots att utbudet är mindre. I städerna med många andra impulser kan det vara bra mycket svårare att samla krafterna. Under senare år har vi riktat uppmärksamhet mot livskvalitén. När stress, utbrändhet och tidsbrist får oss att omprioritera våra liv och möjligheter till förändring, vänder sig i många fall blickarna mot landsbygden. Vi söker avkoppling, tystnad och ett lugnare liv, vilket även gör att idrottsrörelsen uppmärksammas i ett nytt ljus. Rörelsen handlar om både topp och bredd, men numera så ökar också hälsomotionen, vilket ger nya möjligheter även för idrotten på landsbygden. Det är bara fantasin som kan sätta gränser för hur idrotten kan utvecklas inom denna sektor och samtidigt skapa möjligheter till arbete. När regeringen fattade sitt historiska principbeslut om motionsfrämjande riktlinjer i december 2008, innehöll paketet bl.a. "föreningsstödet", som är ett sätt att stöda utveckling av idrottsrörelsen. Som pilotprojekt möjliggör föreningsstödet även t.ex. anställda verksamhetsledare för idrottsföreningar. Idrottsrörelsens genombrott

som verklig massrörelse sammanföll under mellankrigstiden, och trots att urbaniseringen efter det skedde ganska snabbt, så gjorde idrottsrörelsen precis det motsatta. På landsbygden uppstod nya föreningar som svampar ur jorden, av vilka många lever kvar och har breddat sin verksamhet ytterligare. Tiderna förändras. När människorna tidigare behövde vila efter en avslutad arbetsdag, behöver de numera motion, även på landsbygden. *Uppgifterna är från en text, skriven av kultur- och idrottsminister Stefan Wallin, i den tekniska och ekonomiska tidskriften för lantbruket Lantmän och Andelsfolk (LoA) ingående i tidningen Landsbygdens Folk (från 22.5).*

LÄS ÄVEN DETTA

Skjuts framåt för svenska landsbygden – lättare att bygga i sjönära glesbygden

Verksamhetsansvarige på Riksorganisationen Hela Sverige ska leva (HSSL) Staffan Bond säger att organisationen välkomnar den svenska riksdagens beslut om nya strandskyddsregler (från 29.4). Enligt Bond kommer det att bli en skjuts framåt för landsbygden. De nya reglerna innebär att skyddet anpassas efter förutsättningarna i de olika delarna av landet. Det blir lättare att bygga sjönära i glesbygden och svårare i tätbefolkade områden. Det finns gott om attraktiva strandnära lägen vid de glest bebodda delarna av Sverige, och ett varsamt nyttjande kan ske utan men för vare sig miljön eller det rörliga friluftslivet. Samtidigt är det bra att reglerna skärps för byggande i Sveriges redan hårt exploaterade storstadsområden, konstaterar Staffan Bond. *Uppgifterna och länkar om ärendet finns på HSSL:s hemsida under adressen http://www.helasverige.se/?class=cmn_NewsEx&method=view&id=927&openmenu=95.*

Fenomenet Juthbackamarknaden blir akademisk kurs

Vill man riktigt förstå den populära Juthbackamarknadens innersta väsen, har man nu en möjlighet att gå en kulturvetenskaplig kurs om marknaden medan den pågår. Som lärare fungerar Sofie Strandén (bördig från Pedersöre) från folkloristiken vid Åbo Akademi (ÅA). Fempoängskursen *Fältarbete: Juthbackamarknaden 2009*, som ordnas i Nykarleby, pågår vecka 34 och kulminerar under själva marknaden 21-22.8. I princip tar kursen två veckor, eftersom marknaden följs av efterarbete, då materialet skall sammanställas. Enligt Sofie Strandén studeras ofta ”finkultur” som Lucia och liknande av hävd, medan fenomen som Juthbackamarknaden glöms bort. Men det är viktigt att också den österbottniska landsbygdkulturen dokumenteras. Juthbackamarknaden i Nykarleby lockar varje sommar runt 25000 besökare Tanken är att forskningsresultatet sedan skall presenteras i någon form, och självklart finns möjligheten att forska vidare med hjälp av det material som skapas. *Uppgifterna är från Vasabladdets måndagsupplaga (25.5). Mer info om kursen finns på ÅA:s hemsida under webbadressen <http://www.abo.fi/public/fokkl>.*

Konsten tar sig ut i byarna i Mellersta Österbotten

Genom utställningsserien *Arttur*, ett tvåspråkigt projekt, skall nutidskonst från Mellersta Österbotten i sommar få synlighet även där den skapas. ”*Här finns flera professionella konstnärer, men de ställer sällan ut i regionen*”, säger ordföranden för Visu rf och medlem i konstkommissionen Jaana Erkkilä. Visu har bjudit in österbottniska konstnärer, vars verk skall visas på olika ställen i Mellersta Österbottens landsortskommuner. Orsakerna till att konstnärer sällan ställer ut på små landsbygdsorter är flera, som att det är ont om utställningslokaler och att konstnärerna får betala kostnaderna själva. I små landsbygdskommuner köper man knappt någon konst och de riksomfattande fonderna stöder generellt inte utställningsprojekt utanför konstcentrumen. Generalsekreteraren vid Österbottens konstkommission Kai-Eerik Käsälä hoppas att många tar del av kampanjen, även grannkommunerna, och att den skapar ett större intresse för utställningar och projekt av

det här slaget. ”Där kommer identiteten; inte ur EU-projekt, utan av kreativa människor”, säger han. *Arttur* genomförs av Österbottens konstkommission och Visu. Den första utställningen öppnas i kommunhuset i Halso 4.6. Utställningsserien avslutas i oktober i Kaustby. *Uppgifterna är från Österbottens Tidning (27.5) och finns i förkortad version på nätupplagan under adressen <http://www.ot.fi/story.aspx?linkID=70029&storyID=42069>.*

Riksdagsman Mats Nylund ny ordförande för SveT

Mats Nylund, riksdagsman och bl.a. förbundsordförande för Österbottens svenska producentförbund rf (ÖSP), har valts till ny ordförande för Svenska Temagruppen (SveT) inom landsbygdsutveckling. Nylund, som besitter en bred kompetens och stort intresse för landsbygden, valdes på Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps (YTR:s) möte 19.5. SveT:s förra ordförande Ulla-Maj Wideroos valdes tidigare under våren till ny ordförande för Österbottens förbunds landskapsstyrelse vid förbundets landskapsfullmäktigemöte 27.4. *SveT, som är en av 15 temagrupper inom YTR, startade sin verksamhet under hösten 2007. Dess kompetens är den breda landsbygdspolitiken, d.v.s. samma arbetsområde som YTR, och uppdraget är att sköta frågor som speciellt berör den finlandssvenska befolkningen. YTR:s hemsida finns under webbadressen www.maaseutupolitiikka.fi.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
